

Wyzwania pedagogiki krytycznej i antypedagogiki

Autor: [Tomasz Szkudlarek, Bogusław Śliwerski](#)

ISBN: 978-83-7587-371-9

Dane techniczne: Wydanie V, Kraków 2010, Format B5, Objętość 112 stron, Oprawa twarda, szyta

Pedagogika poszukuje łatwości i oczywistości.

Wszelkie koncepcje, które nie są łatwe ani oczywiste, mają małe szanse na wejście w obieg powszechny, na uzyskanie statusu „kanonu” myśli o wychowaniu. Nie jest to zjawisko nowe ani zaskakujące. Wynika ono po prostu z konieczności dostarczania takich wizji procesu edukacji, które mogą być zrozumiałe przez ogromne zastępy nauczycieli praktycznie zaangażowanych w proces kształcenia. Uważa się, że funkcją pedagogiki jest dostarczanie nauczycielom „przepisów” na uzyskiwanie zakładanych celów, swoistej „technologii działania edukacyjnego”. Niezwykła złożoność procesów edukacyjnych powoduje jednak, że owe proste i zrozumiałe dla wszystkich, łatwe do praktycznego stosowania teorie okazują się raz za razem mistyfikacjami. Rodzi to zniechęcenie, stwarza konflikt „praktyków” z „teoretykami” i... wywołuje jeszcze większe zapotrzebowanie na oczywistość i prostotę.

Na naszych oczach skończyła się oczywistość pedagogiki socjalistycznej. Reakcją na jej upadek stało się niezwykle ożywienie poszukiwań praktycznych (ruch szkół społecznych, klas autorskich, szkół prywatnych) i zapotrzebowanie na nowe idee opisujące i wyjaśniające procesy wychowania i rozwoju. Ale jakby mimochodem został też uruchomiony ów stary, klasyczny motyw poszukiwania oczywistości: tym razem zdajemy się szukać jej na Zachodzie. „Tam” wszystko wydaje się być proste, sprawdzone, bezproblemowe, gotowe do przyjęcia i skopiowania.

Tymczasem myślenie nigdy nie jest oczywiste. Myślenie o wychowaniu jest działaniem szczególnie nieoczywistym, bo jest myśleniem o jednej z najbardziej nieoczywistych praktyk społecznych. Także na Zachodzie trzeba walczyć z upraszczającymi stereotypami łatwych teorii pedagogicznych, gdyż pozostawione bez krytycznego myślenia, natychmiast przeradzają się one w uzurpatorskie ideologie prowadzące do totalnej gry w fałsz, do tworzenia wielkiego pozoru wychowania.

Jak już wspomniałem, nie grozi nam już oczywistość pedagogiki socjalistycznej: jest ona kwestionowana w swych najgłębszych podstawach. Jeśli mamy uchronić się przed

stwarzaniem fikcji, nie możemy sobie jednak pozwolić na jakąkolwiek inną oczywistość. Myślę, że zaprezentowanie dwóch zupełnie nieoczywistych pedagogik zachodnich (jedna z nich w swej nazwie deklaruje stały sprzeciw wobec oczywistości, krytyczność, druga — sprzeciw wobec pedagogiki w ogóle) może się w jakimś stopniu przyczynić do uodpornienia na kolejne „oczywiste” mistyfikacje ideologii wychowania, może nam pomóc w utrzymaniu przez myśl stałego, uważnego kontaktu z niezwykle złożoną realnością wychowania. W uważnym otwarciu na realność widzę bowiem szansę sensownego bycia nauczycielem.

Tomasz Szkudlarek

Spis treści:

Wstęp

Tomasz Szkudlarek

Część pierwsza

Wyzwanie pedagogiki krytycznej

- Krytyka oświaty a pedagogika krytyczna
- Pedagogika krytyczna: zarys rekonstrukcji
- Pedagogika wyzwolenia
- Pedagogika wyzwolenia a edukacja emancypacyjna
- Ontologia pozoru a epistemologia uniku
- Modernizm, postmodernizm i teorie edukacji
- Czy pedagogika jest możliwa?
- Ku postmodernistycznej teorii edukacji:
- tezy pedagogii Henry'ego A. Giroux

Bogusław Śliwerski

Część druga

Antypedagogika

- Dzieci – choć nie ryby – głosu nie mają, czyli walka antypedagogiki
- emancypację i równouprawnienie nieletnich
- Dlaczego pedagogika jest czarna?
- Jak wyzwolić się z pedagogicznego myślenia i przemocy?

Bogusław Śliwerski

Część trzecia

- Emancypacja [z] pedagogiki antypedagogicznym wyzwaniem dla dorosłych

Bibliografia

Autor:

Śliwerski Bogusław

Oficyna Wydawnicza IMPULS

ul. Fatimska 53 B
31-831 Kraków
tel./fax: 12-422-41-80

impuls@impulsoficyna.com.pl
www.impulsoficyna.com.pl